

postava od 14. novembra t. l. razširjuje na vse kraje, kjer se davek od hišne najemščine (činža) plačuje, in na vse hiše tako, da prav na novo zidane hiše ostanejo na 15 let, prizidana in prizidana pobištva pa 12 let davka prosta.

Ta postava velja pa le za dve leti, to je, do konca 1869. leta.

Kdor tedaj hoče deležen biti te dobrote, se mora podvzati z zidanjem.

Postava od 15. novembra t. l.,

po kateri se oklicuje pravica zborovanja ali skupščin.

Po tej postavi smejo ljudje zborovati v kaki hiši ali pa tudi pod milim nebom, pa ravnati se je tako-le:

Kdor hoče sklicati ljudi v kak zbor, v kterega vsak sme priti, mora to naj manj 3 dni popred s pismom na znanje dati cesarski gosposki (na kmetih e. k. kantonski okrajni gosposki), in jej povedati namen, kraj in čas shoda. Gosposka mu ima brž potrditi, da je prejela to naznanilo. Skupščine pod milim nebom pa smejo le tedaj biti, ako jih gosposka dovoli. Za zборе v kakem posloplju ni tedaj treba drugega kot le to, da se shod o pravem času gosposki na znani, shodi pod milim nebom (na prostem) pa morajo dovoljeni biti; dovoljenja morajo prositi tisti, kateri ljudi zbrati žele. To isto velja za javne obhode, pri kterih se tudi pot naznaniti mora, kamor se hoče iti.

Ako gosposka shoda pod milim nebom ali obhoda ne dovoli, mora pismeno povedati, zakaj ne.

Zbiranja volilcev na pogovor o volitvah ali s poslanci pa ni treba naznanjati, če so ti zbori takrat, kedar so volitve razpisane, in zbirališče ni pod milim nebom. Tudi ženitvanskih obhodov, navadnih narodnih skupščin, procesij romarstev in enakih crkvenih obhodov ni treba naznanovati.

Ako se v skupščinah naredi kako pismo (adressa) ali prošnja (peticija), sme to pismo ali prošnjo prinesiti in izročiti le k večemu 10 oseb iz tega zbora.

Da se v takih zborih vse postavno in redno godi, za to imajo skrbeti vodnik zbora in ravnatelj jegovi, in če njihovo povelje ne vboga, imajo dolžnost brž razpustiti zbor.

Gosposka ima pravico v tak zbor poslati enega, pa tudi več svojih ljudi, kterim se mora spodobno mesto odločiti; ti imajo oblast, zbor vstaviti in razpustiti, ako vidijo, da se kaj nepostavnega ali sicer kaj takega godi, kar je soper javni red. Vsi pričujoči jih morajo brž vbogati.

Prestopki te postave, ako ne spadajo pod občno kazensko postavo, se kaznujejo z zaporom do 6 tednov ali z globo do 200 gold.

Ob času vojske ali notranjega nemira prestane ta postava. Pravice zborovanja posluževati se, utegne včasih dobra prilika priti.

Postava od 15. novembra t. l. o družbinih postavah.

Ako se hoče kako društvo osnovati, ktero ne namerava denarnega dobička in se sicer ne tiče denarnih zadev, asekuracij in kaj takega, se mora to poprej pismeno naznaniti c. k. deželni vladi in jej v 5 iztisih predložiti pravila (statute), v kterih so razloženi namen društva, pomočki za to, sedež društva, pravice in dolžnosti udov, ravnatelj itd. Da se je naprava društva naznanila, mora vlada brž potrditi. Ako vlada misli, da je društvo po svojem namenu soperpostavno ali državi nevarno, sme ga prepovedati, pa mora to prepoved v 4 tednih po naznanilu pismeno opravičiti.

Če v 4 tednih od vlade nič glasu ne pride ali če je že popred rekla, da nima nič soper društvo, more se društvo začeti:

Soper vladino prepoved je v 60 dnevih pritožba do ministerstva notranjih oprav odprta.

Vsaka družba sme očitne zборе imeti; z orožjem ne sme nihče v zbirališče.

Najmanj 24 ur pred vsakim zborom se mora naznaniti gosposki, kje bo zbor in kedaj.

Gosposka sme v vsak zbor poslati svojega poročnika. Vsako leto naznanja predstojnik družbin imenik udov itd. gosposki. — Vsa taka naznanila so koleka prosta.

Postava ta ima še več oddelkov, pa tu imenovani so zaradi ustanovljenja naj važnejši.

Čitalnice se zdaj po navadnih čitalničnih pravilih po tej postavi smejo povsod vstanavljati. (Novice.)

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Grof Svetbog-Svetboh.

Leta 970. je Štajerska bila razdeljena na dve strani. Mejo je delala Drava. Od Drave do Save je imel slovenski plemenitaš Svetbog, po koroškem Svetboh, (Nemci so pisali: Zwetboch) velika posestva, in sicer kraj Save in Savine, kraj Sotle in Nirine, in kraj Ogvanje to je: Oglanje Voglanje, ktera teče od Sladke gore skoz slivniško in šentjursko faro in se pri Celju v Savino izliva. Iz roda Svetbogovega imajo pozneje svoje pokolenje imenitni ponemčeni brezovski grofi (Friesach, to je: v briezah, brezah) na Koroškem, ker Svetbog je tudi dobil posestva v krški in brezovski dolini. Tukaj so bile bogate rude in soline, zato je mesto Brezje že davno slovelo kot bogato mesto. Še sedaj najdeš stare crkve in poslopja. Od ene crkve so imeli laboški škofovje naslov: proštov.

Iz Svetbogove rodbine je tudi imenitni mejni grof v Savini: Wilhelm, kteremu je mati bila Nemkinja pobožna Hema, ktera je bila v zlahti z cesarjem Henrikom II. Svojemu rojaku po materini strani je cesar Henrik leta 1015. daroval 30 kmetij v Kozjem (Trachendorf), tretji del solin v admunški dolini, in vse mavte v okrajinah Save, Sotle in Savine. Grof Wilhelm je še dobil leta 1025. trideset kmetij v okrajini rečie: Koprivnice, Hodinje pri Celju, kakor tudi pravico ribljenja v Savi, Savini in Oglanji. Vojvoda koroški Adalbero, rodom Nemece, je hotel grofom od cesarjev dane pravice vzeti, grofovje so se vzdignoli pod vodbo Slovenca grofa Wilhelma, kateri si je tedaj že priimek pridjal: grof v Sedličah in v Brezjah (ponemčeno: v Zeltschach in Friesach), in v vojski z Adalberom je Wilhelm padel leta 1036. Cesar Konrad II. je prišel z močno vojsko na Koroško, je Adalbera premagal, mu vojvodsko čast vzel in njega in njegove sine iz dežele pregnal. Nekteri pišejo, da grof Wilhelm ni v vojski padel, temoč da ga je pregnani Adalbero iz maščevanja in jeze skrivoma umoril, potem pa v Bavarsko pobegnil kjer je leta 1039 umrl.

Grof Wilhelm je bil pobožen mož, in je dosti erkev na svojih posestvih sezidati dal*). Vilhelmova žena je bila slavna Hema, iz roda grofov pilštanskih (Peilenstein) blizo Kozjega in Planine (Montpreis). Pilštanski grofi so bili rojaki imenitnih grofov traungavskih. Jeni oče Engelbert je bil lastnik gradov: Podčetrtek (Windischlandsberg) Pod-sreda (Hörberg) Olimje, Andrina (Anderburg) in Mokronog na Kranjskem. Engelbert in Hema sta imela samo dva sina, ktera pa so rudarski knapi v Sedličah na pohujskanje očetovega sovražnika Adelbera ubili. Žalostna vdova je svoje premoženje darovala erkvi in je v kloster stopila. Umrla je 29. junija 1045. in je pokopana v lepi erkvi v Krki (Gurk) na Koroškem.

Dopisi.

Iz Maribora 21. dec. Dobili smo od moža izvedene glave in vajenega peresa sledeč dopis, ki ga tu svojim bravcem priobčujemo. „Kar sem se dozdej zadolžil, da nisem za „Slov. Gosp.“ nič pisal, doplačati sem pripravljen v prihodnjem letu in narodno gospodarstvo spisovati, da se prvič v „Slov. Gosp.“ natiskuje in potem, ako se vidi vredno, v posebni knjižici. Moj črtež je ta: Navodi k narodnemu gospodarstvu bi se natisnoli v „Slov. Gosp.“ za 4 učivne tečaje, t. j. počenši z 1. januarjem nauk o izdelovanju (production) tako da bi se z marecem ta del končal, in z aprilom drugi del pričel itd. Za vsaki tečaj pridjal bi nekoliko vprašanj, na ktera bi vsakdo odgovoriti mogel, kdor je vse prejšnje pazljivo prečital in preučil. Kdor bi naj boljše pismeno na ta vprašanja odgovoril, dobil bi darilo, ktero bi se poprej za to obečalo; ta vprašanja pa naj bi bila prvič za proste ljudi in drugič za mlade učitelje na deželi in za dijake na realkah in gimnazijah; spis naj bi se sodil po

*) Grof Wilhelm bi služil za lep predmet našim dramatičkim pisateljem, kakor več zgodovinskih slovenskih oseb, ktere nam izvrstno opisuje naš marljivi Davorin. Vredništvo.